

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

7 päivänä syyskuuta 2023 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö siviili- ja kauppaoikeuden alalla – Asetus (EU) 1215/2012 – Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano siviili- ja kauppaoikeuden alalla – Eriytyinen toimivalta – 8 artiklan 1 alakohta – Useita vastaajia – Kanteet liittyvät niin läheisesti toisiinsa, että ne on tarkoituksenmukaista käsitellä ja ratkaista yhdessä – Perusvastaaja – EU-tavaramerkki – Asetus (EU) 2017/1001 – 122 ja 125 artikla – EU-tavaramerkin loukkausta koskeva kanne, joka on nostettu useita sellaisia vastaajia vastaan, joiden kotipaikat ovat eri jäsenvaltioissa – Sen paikkakunnan tuomioistuimen toimivalta, missä vastaajayhtiön johtajalla on kotipaikka – Asiaa käsittelevän tuomioistuimen sellaisia kanssavastaajia koskeva toimivalta, joiden kotipaikka on tuomioistuinjäsenvaltion ulkopuolella – Käsite ”niin läheinen liittymä” – Toimittajan ja sen asiakkaan välinen yksinmyyntisopimus

Asiassa C-832/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Oberlandesgericht Düsseldorf (osavaltion ylioikeus, Düsseldorf, Saksa) on esittänyt 16.12.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 27.12.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Beverage City & Lifestyle GmbH,

MJ,

Beverage City Polska Sp. z o.o. ja

FE

vastaan

Advance Magazine Publishers Inc.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Regan sekä tuomarit D. Gratsias, M. Ilešič (esittelevä tuomari), I. Jarukaitis ja Z. Csehi,

julkisasiamies: J. Richard de la Tour,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

kirjaaja: hallintovirkamies M. Krausenböck,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.1.2023 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Beverage City & Lifestyle GmbH ja MJ, edustajanaan M. C. Greisner, Rechtsanwalt,
- Beverage City Polska Sp. z o.o. ja FE, edustajinaan M. Gil ja M. Irmiński, adwokaci, ja M. Oleksyn, radca prawny,
- Advance Magazine Publishers Inc., edustajinaan V. Ahmann, T. Raab ja C. Tenkhoff, Rechtsanwälte,
- Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna ja S. Żyrek,
- Portugalin hallitus, asiamiehinään P. Barros da Costa ja S. Duarte Afonso,
- Euroopan komissio, asiamiehinään P. Němečková, S. Noë, ja C. Vollrath,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.3.2023 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 (EUVL 2012, L 351, s. 1) 8 artiklan 1 alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä Beverage City & Lifestyle GmbH, MJ, Beverage City Polska Sp. z o.o. ja FE sekä toisaalta Advance Magazine Publishers Inc. ja jossa on kyse viimeksi mainitun yhtiön nostamasta EU-tavaramerkin loukkausta koskevasta kanteesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 1215/2012

- 3 Asetuksen N:o 1215/2012 johdanto-osan 15, 16 ja 21 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”(15) Tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen ennustettavuuden olisi oltava hyvä, ja niiden olisi perustuttava periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella. Vastaajan kotipaikan tuomioistuimen olisi aina oltava toimivaltainen, lukuun ottamatta joitakin tarkoin rajattuja

tapauksia, joissa riita-asian kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi jokin muu liittymäperuste on oikeutettu. Oikeushenkilöiden kotipaikka olisi määriteltävä itsenäisesti yhteisten sääntöjen avoimuuden lisäämiseksi ja toimivaltaristiriitojen välttämiseksi.

- (16) Moitteettoman lainkäytön helpottamiseksi tai tuomioistuimen ja riita-asian läheisen liittymän vuoksi olisi oltava vaihtoehtoisia toimivaltaperusteita vastaajan kotipaikan mukaan määräytyvän toimivaltaperusteen lisäksi. Läheisellä liittymällä olisi taattava oikeusvarmuus ja vältettävä mahdollisuus siitä, että vastaaja haastetaan sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimeen, johon hän ei kohtuudella ole voinut odottaa joutuvansa. Tämä on tärkeää erityisesti silloin, kun riita-asia koskee sopimukseen perustumattomia velvoitteita, jotka johtuvat yksityisyyden tai henkilöön liittyvien oikeuksien loukkauksesta, esimerkiksi kunnianloukkauksesta.

--

- (21) Lainkäytön yhdenmukaisuus edellyttää, että rinnakkaiset oikeudenkäynnit saadaan mahdollisimman vähiin ja että voidaan varmistaa, ettei eri jäsenvaltioissa anneta keskenään ristiriitaisia tuomioita. Olisi säädettävä selkeästä ja tehokkaasta järjestelmästä vireilläolon ja toisiinsa liittyvien kanteiden ratkaisemiseksi sekä vireilletuloajankohdan määrittämisessä esiintyvien kansallisten erojen välttämiseksi. Kyseinen ajankohta olisi tämän asetuksen soveltamista varten määritettävä itsenäisesti.”

- 4 Kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kanne sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimessa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu.”

- 5 Kyseisen asetuksen 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilöllä on kotipaikka jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne myös

- 1) jos asiassa on useampia vastaajia, sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä jollakin vastaajista on kotipaikka, edellyttäen, että kanteiden välillä on niin läheinen liittymä, että niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on toivottavaa, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin;

--”

Asetus (EU) 2017/1001

- 6 Euroopan unionin tavaramerkistä 14.6.2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1001 (EUVL 2017, L 154, s. 1) 1 artiklan, jonka otsikko on ”EU-tavaramerkki”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”EU-tavaramerkki on yhtenäinen. Sen oikeusvaikutukset ovat samanlaiset kaikkialla [Euroopan] unionissa: sen voi rekisteröidä ainoastaan olemaan voimassa koko unionissa, sen voi luovuttaa, siitä voi luopua, sen hallintaoikeus voidaan menettää tai julistaa mitättömäksi ja sen käyttö voidaan kieltää ainoastaan koko unionissa. Tätä periaatetta sovelletaan, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.”

7 Kyseisen asetuksen 9 artiklassa, jonka otsikko on ”EU-tavaramerkin antamat oikeudet”, säädetään seuraavaa:

”1. EU-tavaramerkin haltijalla on rekisteröinnin perusteella EU-tavaramerkkiin yksinoikeudet.

2. Rajoittamatta ennen EU-tavaramerkin hakemis- tai etuoikeuspäivää hankittujen oikeuksien soveltamista kyseisen EU-tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää kaikkia kolmansia osapuolia ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa tunnusta tavaroita tai palveluja varten, jos:

a) tunnus on sama kuin EU-tavaramerkki, ja sitä käytetään samoja tavaroita tai palveluita varten kuin ne tavarat ja palvelut, joita varten EU-tavaramerkki on rekisteröity;

b) tunnus on sama tai samankaltainen kuin EU-tavaramerkki, ja sitä käytetään samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten kuin ne, joita varten EU-tavaramerkki on rekisteröity, jos tämä aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran, mukaan lukien vaara tunnuksen ja tavaramerkin välisestä miellelyhtymästä;

c) tunnus on sama tai samankaltainen kuin EU-tavaramerkki riippumatta siitä, käytetäänkö sitä sellaisia tavaroita tai palveluja varten, jotka ovat samoja tai samankaltaisia tai jotka eivät ole samankaltaisia kuin ne, joita varten EU-tavaramerkki on rekisteröity, jos viimeksi mainittu tavaramerkki on laajalti tunnettu unionissa ja merkin aiheeton käyttö merkitsee EU-tavaramerkin erottamiskyvyn tai maineen epäoikeutettua hyväksi käyttämistä taikka on haitaksi EU-tavaramerkin erottamiskyvylle tai maineelle.

– –

4. EU-tavaramerkin haltijalla on myös oikeus estää kaikkia kolmansia osapuolia tuomasta tavaroita unionin alueelle kaupankäynnissä luovuttamatta niitä siellä vapaaseen liikkeeseen, jos kyseiset tavarat, mukaan lukien päällykset, tulevat kolmansista maista ja niissä on ilman lupaa tavaramerkki, joka on sama kuin EU-tavaramerkki, joka on rekisteröity kyseisenkaltaisia tavaroita varten, tai jota ei voida erottaa olennaisilta ominaisuuksiltaan kyseisestä tavaramerkistä, sanotun kuitenkin rajoittamatta ennen EU-tavaramerkin hakemis- tai etuoikeuspäivää hankittujen oikeuksien soveltamista.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettut EU-tavaramerkin haltijan oikeudet lakkaavat, jos [teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonnasta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1383/2003 kumoamisesta 12.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston] asetuksen (EU) N:o 608/2013 [(EUVL 2013, L 181, s. 15)] mukaisesti käynnistetyissä menettelyissä sen määrittämiseksi, onko EU-tavaramerkkiä loukattu, tavaroiden ilmoittaja tai tavaroiden haltija esittää näyttöä siitä, että EU-tavaramerkin haltijalla ei ole oikeutta kieltää saattamasta tavaroita markkinoille tavaroiden lopullisessa määräämässä.”

8 Asetuksen 2017/1001 X luku, jonka otsikko on ”Toimivalta ja menettely EU-tavaramerkkejä koskevissa oikeudellisissa toimenpiteissä”, koostuu 122–135 artiklasta.

- 9 Kyseisen asetuksen 122 artiklan, jonka otsikko on ”Tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- ja kauppaoikeuden alalla koskevien unionin sääntöjen soveltaminen”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, EU-tavaramerkkiä koskeviin menettelyihin ja EU-tavaramerkkihakemuksiin sekä EU-tavaramerkkien tai kansallisten tavaramerkkien perusteella käytäviin, samanaikaisia tai toisiaan seuraavia kanteita koskeviin menettelyihin sovelletaan unionin sääntöjä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla.

2. Jäljempänä 124 artiklassa tarkoitetuista kanteista ja vaatimuksista johtuvien menettelyjen osalta:

- a) ei sovelleta asetuksen [N:o 1215/2012] 4 artiklaa, 6 artiklaa, 7 artiklan 1, 2, 3 ja 5 kohtaa ja 35 artiklaa;
- b) sovelletaan asetuksen [N:o 1215/2012] 25 ja 26 artiklaa tämän asetuksen 125 artiklan 4 kohdassa säädetyissä rajoissa;
- c) asetuksen [N:o 1215/2012] II luvun säännöksiä, joita sovelletaan henkilöihin, joilla on kotipaikka jäsenvaltiossa, sovelletaan myös henkilöihin, joilla ei ole kotipaikkaa jäsenvaltiossa mutta joilla on siellä liike.”
- 10 Asetuksen 2017/1001 124 artiklassa, jonka otsikko on ”Loukkausta ja voimassaoloa koskeva toimivalta”, säädetään seuraavaa:

”EU-tavaramerkkejä käsittelevillä tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta:

- a) kaikissa loukkauskanteissa ja – jos kansallinen laki ne sallii – EU-tavaramerkin loukkauksen uhkaa koskevissa kanteissa;

– –”

- 11 Kyseisen asetuksen 125 artiklassa, jonka otsikko on ”Kansainvälinen toimivalta”, säädetään seuraavaa:

”1. Jollei tämän asetuksen säännöksistä sekä 122 artiklan nojalla sovellettavista asetuksen [N:o 1215/2012] säännöksistä muuta johdu, 124 artiklassa tarkoitetuista kanteista ja vaatimuksista johtuvat menettelyt käydään sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jonka alueella vastaajalla on kotipaikka tai, jos tällä ei ole kotipaikkaa jossakin jäsenvaltiossa, sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa tällä on liike.

– –

5. Edellä 124 artiklassa tarkoitetuista kanteista ja vaatimuksista johtuvat menettelyt, lukuun ottamatta vahvistuskanteita, jotka koskevat sitä, että EU-tavaramerkin loukkausta ei ole tapahtunut, voidaan myös käydä sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jonka alueella loukkaustoimi on tapahtunut tai jonka alueella 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toimi on tapahtunut.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 12 Advance Magazine Publishers, jonka kotipaikka on New York (Yhdysvallat), on useiden sellaisten EU-tavaramerkkien haltija, jotka sisältävät sanaosan ”Vogue”; se väittää, että kyse on laajalti tunnetuista tavaramerkeistä.
- 13 Beverage City Polska on Puolan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jonka kotipaikka on Krakova (Puola). Se valmistaa Diamant Vogue -nimistä energijuomaa ja vastaa myös sen markkinoinnista ja myynnistä. Sen toimitusjohtaja FE asuu samoin Krakovassa.
- 14 Beverage City & Lifestyle on Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jonka kotipaikka on Brandenburgin osavaltiossa (Saksa) sijaitseva Schorfheide. Sen toimitusjohtaja MJ asuu Niederkasselissa Nordrhein-Westfalenin osavaltiossa (Saksa). Kyseinen yhtiö oli tehnyt Beverage City Polskan kanssa Saksaa koskevan yksinmyyntisopimuksen, jonka nojalla se osti siltä edellisessä kohdassa mainittua energijuomaa. Nimien samankaltaisuudesta huolimatta nämä kaksi yhtiötä eivät kuulu samaan konserniin.
- 15 Advance Magazine Publishers katsoi joutuneensa tavaramerkkiensä loukkaustoimien kohteeksi ja vaati Landgericht Düsseldorfissa (Düsseldorfin alueellinen alioikeus, Saksa), joka on toimivaltainen EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin Nordrhein-Westfalenin osavaltiossa, nostamassaan kanteessa, että kyseiset yhtiöt ja niiden toimitusjohtajat lopettavat sen tavaramerkkien loukkaamisen kaikkialla unionin alueella sekä antavat sille tietoja ja esittävät sille kirjanpitonsa ja että ne todetaan vahingonkorvausvelvollisiksi. Myöhemmin kyseiset liitännäisvaatimukset rajattiin koskemaan Saksassa tapahtuvaa toimintaa.
- 16 Landgericht Düsseldorf hyväksyi Advance Magazine Publishersin nostaman kanteen ja katsoi olevansa kansainvälisesti toimivaltainen asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohdan perusteella Beverage City Polskan ja FE:n osalta. Se totesi, että unionin tuomioistuimen 27.9.2017 antamassaan tuomiossa Nintendo (C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724) vahvistamia periaatteita voitiin soveltaa pääasiassa.
- 17 Beverage City Polska ja FE valittivat Landgericht Düsseldorfin ratkaisusta Oberlandesgericht Düsseldorfin (osavaltion ylioikeus, Düsseldorf, Saksa).
- 18 Ne väittävät, että Saksan tuomioistuimilla ei ole kansainvälistä toimivaltaa käsitellä niitä vastaan nostettua kannetta, ja korostavat, että ne ovat toimineet ja toimittaneet tavarat asiakkailleen yksinomaan Puolassa. Valittajien mukaan myöskään 27.9.2017 annettua tuomiota Nintendo (C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724) ei voida soveltaa niiden tilanteeseen, koska yhtäältä niiden ja toisaalta Beverage City & Lifestylen ja MJ:n välillä ei ole merkityksellistä yhteyttä.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että Saksan tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta käsitellä Beverage City Polskaa ja FE:tä vastaan nostettu kanne edellyttää asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohdan mukaisesti, että tämä kanne liittyy MJ:tä, jota kutsutaan ”perusvastaajaksi”, vastaan nostettuun kanteeseen siksi, että näiden kanteiden välillä on niin läheinen liittymä, että niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on toivottavaa, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin.

- 20 Toisin kuin asiassa Nintendo (C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724) 27.9.2017 annettuun tuomioon johtaneessa asiassa, käsiteltävässä asiassa Beverage City Polskan ja Beverage City & Lifestylen välinen toimitussuhde ei kuitenkaan koske perusvastaajaa, jota vastaan on nostettu kanne ainoastaan viimeksi mainitun yhtiön edustajana. Nämä kaksi yhtiötä eivät myöskään kuulu samaan konserniin, ja ne toimivat omalla vastuullaan ja toisistaan riippumatta.
- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, riittääkö Beverage City Polskan ja Beverage City & Lifestylen välinen yksinmyyntisopimus täyttämään asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohdassa säädetyn edellytyksen, kun otetaan huomioon, että pääasiassa on kyse samoista tavaramerkeistä ja samoista tavaroista.
- 22 Tässä tilanteessa Oberlandesgericht Düsseldorf on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko kanteiden välillä asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettu ’niin läheinen liittymä’, että niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on toivottavaa, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin, jos EU-tavaramerkin loukkaamisen vuoksi nostetun loukkauskanteen tapauksessa yhteyden muodostaa se, että yhteen jäsenvaltioon (tässä: Puolan tasavaltaan) sijoittautunut vastaaja on toimittanut EU-tavaramerkkiä loukkaavia tavaroita toiseen jäsenvaltioon (tässä: Saksan liittotasavaltaan) sijoittautuneelle vastaajalle, jonka oikeudellinen edustaja, jota vastaan on samoin nostettu loukkauskanne EU-tavaramerkin loukkauksen perusteella, on perusvastaaja, jos asianosaisia yhdistää ainoastaan pelkkä toimitussuhde eikä niiden välillä ole muuta oikeudellista tai tosiasiallista tiiviimpää yhteyttä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohtaa tulkittava siten, että useita vastaajia, joiden kotipaikat ovat eri jäsenvaltioissa, vastaan voidaan nostaa kanne paikkakunnan, jossa yhdellä vastaajista on kotipaikka, tuomioistuimessa, jossa EU-tavaramerkin haltija on esittänyt tavaramerkin loukkauskanteen yhteydessä vaatimuksia kaikkia näitä vastaajia vastaan, kun kunkin niistä väitetään loukanneen aineellisesti samalla tavalla tätä tavaramerkkiä ja näitä vastaajia sitoo yksinmyyntisopimus.
- 24 Aluksi on muistutettava, että asetuksen 2017/1001 125 artiklan 1 kohdan mukaan pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset loukkauskanteet on nostettava sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jonka alueella vastaajalla on kotipaikka, tai jos tällä ei ole kotipaikkaa jossakin jäsenvaltiossa, sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa tällä on liike, ”jollei tämän asetuksen säännöksistä ja [sen] 122 artiklan nojalla sovellettavista asetuksen [N:o 1215/2012] säännöksistä muuta johdu”.
- 25 Asetuksen 2017/1001 122 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että ”jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, EU-tavaramerkkiä koskeviin menettelyihin ja EU-tavaramerkkihakemuksiin sekä EU-tavaramerkkien tai kansallisten tavaramerkkien perusteella käytäviin, samanaikaisia tai toisiaan seuraavia kanteita koskeviin menettelyihin sovelletaan unionin sääntöjä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla”. Lisäksi kyseisen 122 artiklan 2 kohdassa luetellaan ne asetuksen N:o 1215/2012 säännökset, joita ei sovelleta tai joita sovelletaan vain tietyin edellytyksin muun muassa loukkauskanteesta johtuviin menettelyihin.

- 26 Koska asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohta ei kuulu näihin säännöksiin, sitä sovelletaan siis EU-tavaramerkkeihin liittyviin loukkauskanteisiin.
- 27 Kyseisessä säännöksessä säädetään erityisesti, että jos henkilöllä on kotipaikka jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne myös, jos asiassa on useampia vastaajia, sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä jollakin vastaajista on kotipaikka, edellyttäen, että kanteiden välillä on niin läheinen liittyminen, että niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on toivottavaa, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin.
- 28 Jotta ratkaisuja voitaisiin pitää keskenään ristiriitaisina, on sen lisäksi, että riita-asioiden ratkaisut eroavat toisistaan, oltava niin, että ero liittyy samaan tosiseikastoon ja samaan oikeudelliseen tilanteeseen (ks. analogisesti tuomio 27.9.2017, Nintendo, C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Unionin tuomioistuin on todennut ensinnäkin edellytyksestä, joka koskee saman oikeudellisen tilanteen olemassaoloa, asiassa, jossa oli kyseessä yhteisömallista johtuvien oikeuksien väitetty loukkaus, että tämä edellytys täyttyy, jos kantaja pyrkii suojaamaan yhteisömallien käyttöä koskevaa yksinoikeuttaan, joka on vahvistettu unionin oikeudessa ja jonka oikeusvaikutukset ovat samanlaiset kaikkialla unionissa, eikä tätä suojaa koskevien vaatimusten erilaisella oikeudellisella perustalla kansallisessa oikeudessa ole vaikutusta ristiriitaisien ratkaisujen riskiä arvioitaessa (ks. analogisesti tuomio 27.9.2017, Nintendo, C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724, 46–49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 EU-tavaramerkin osalta on muistutettava yhtäältä, että asetuksen 2017/1001 9 artiklan nojalla yksinoikeus myönnetään tällaisen tavaramerkin haltijalle sen rekisteröinnin perusteella, ja toisaalta, että kyseisen asetuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan EU-tavaramerkin oikeusvaikutukset ovat samanlaiset kaikkialla unionissa. EU-tavaramerkin haltijalle annettua yksinoikeudesta seuraa näin ollen, että haltija voi kieltää muita käyttämästä tavaramerkkiä ilman hänen suostumustaan ja suojata sitä nostamalla loukkauskanteen.
- 31 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Advance Magazine Publishersin nostamalla loukkauskanteella pyritään suojaamaan yksinoikeutta, joka kyseisellä yhtiöllä on EU-tavaramerkkeihin, joten edellytys saman oikeudellisen tilanteen olemassaolosta näyttää täyttyvän, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.
- 32 Toiseksi saman tosiseikaston olemassaoloa koskevasta edellytyksestä on todettava, että ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Beverage City & Lifestyle ja Beverage City Polska eivät kuulu samaan konserniin huolimatta niiden nimien samankaltaisuudesta ja niiden välillä tehdystä yksinmyyntisopimuksesta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa lisäksi, ettei yhtäältä Beverage City Polskan ja FE:n ja toisaalta ”perusvastaajan” eli Beverage City & Lifestylen toimitusjohtajan, joka asuu Saksassa, välillä ole yhteyttä, vaikka myös tätä toimitusjohtajaa vastaan on nostettu loukkauskanne tavaramerkin loukkauksen perusteella.
- 33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii näin ollen selvittämään lähinnä, onko näissä olosuhteissa yksinmyyntisopimuksen olemassaolo riittävä seikka sen toteamiseksi, että kyseessä on sama tosiseikasto asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohdan soveltamiseksi.

- 34 Tältä osin asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohdassa vahvistetun toimivaltasäännön tarkoituksena on mainitun asetuksen johdanto-osan 16 ja 21 perustelukappaleen mukaisesti helpottaa moitteetonta lainkäyttöä, saada rinnakkaiset oikeudenkäynnit mahdollisimman vähiin ja varmistaa siten, että kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin (ks. analogisesti tuomio 12.7.2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, 19 kohta).
- 35 Koska tällä erityisen toimivallan säännöllä poiketaan asetuksen N:o 1215/2012 4 artiklassa vahvistetusta pääsäännön mukaisesta vastaajan kotipaikan tuomioistuimen toimivaltaisuudesta, sitä on tulkittava suppeasti eikä sen voida tulkita koskevan muita kuin kyseisessä asetuksessa nimenomaisesti tarkoitettuja tilanteita (ks. vastaavasti tuomio 12.7.2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, 21 kohta).
- 36 Unionin tuomioistuin on todennut tässä yhteydessä, että kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioidakseen, liittyvätkö sen käsiteltäviksi saatetut eri kanteet toisiinsa, ottaa erityisesti huomioon se, että useiden yhtiöiden, joiden kotipaikat ovat eri jäsenvaltioissa, väitetään kunkin erikseen syyllistyneen samoihin tavaroihin kohdistuviin samoihin loukkauksiin (ks. vastaavasti tuomio 12.7.2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, 29 kohta).
- 37 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 48 ja 60–65 kohdassa, se, liittyvätkö kyseiset kanteet toisiinsa, määräytyy ennen muuta kaikkien tapahtuneiden loukkaustoimien välillä olevan suhteen eikä niinkään asianomaisten yhtiöiden välisten organisatoristen yhteyksien tai pääomayhteyksien perusteella. Arvioitaessa, onko kyseessä sama tosiseikasto, on myös kiinnitettävä erityistä huomiota asiakkaan ja tavarantoimittajan välisten sopimussuhteiden luonteeseen.
- 38 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, että Beverage City & Lifestyle oli tehnyt Beverage City Polskan kanssa Diamant Vogue -nimisen energijuoman yksinmyyntisopimuksen Saksassa. Tällaisen näiden kahden yhtiön välisen yksinomaisen sopimussuhteen vuoksi voi olla ennakoitavampaa, että loukkaustoimien, joihin niiden väitetään syyllistyneen, voidaan katsoa kuuluvan samaan tosiseikastoon, mikä voi oikeuttaa sen, että yhdellä ainoalla tuomioistuimella on toimivalta ratkaista kaikkia näitä toimia toteuttaneita toimijoita vastaan nostetut kanteet.
- 39 Lisäksi sekä unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta että pääasian asianosaisten unionin tuomioistuimen kysymyksiin istunnossa antamista vastauksista ilmenee, että yhtiöiden tiivistä keskinäistä yhteistyötä ilmentää myös kahden sellaisen verkkosivuston ylläpito, joiden verkkotunnukset kuuluvat yhdelle kanssavastajalle ja joiden välityksellä näiden sivustojen välisten linkkien kautta pääasiassa kyseessä olevia tavaroita pidettiin kaupan.
- 40 Tämä seikka voi paitsi vahvistaa sitä mahdollisuutta, että Advance Magazine Publishersin tavaramerkin loukkauksista esittämät kannevaatimukset liittyvät toisiinsa, myös osoittaa, että velvollisuus vastata samaa alkuperää olevia loukkaustoimia koskeviin väitteisiin on ennakoitavissa.
- 41 Näin ollen kansallisen tuomioistuimen toteamus, jonka mukaan sen käsiteltäväksi saatetut kanteet on kohdistettu eri toimijoihin, jotka ovat kukin myötävaikuttaneet samaan EU-tavaramerkin loukkaukseen tavaramerkin loukkausten ketjussa, voi oikeuttaa katsomaan, että samaa tosiseikastoa koskeva edellytys näyttää täyttyvän siltä osin kuin on kyse kyseisen tuomioistuimen asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohtaan perustuvasta toimivallasta ratkaista kanteet, jotka on nostettu eri vastaajia vastaan samaa unionin tavaramerkkiä koskevien samojen loukkausten osalta.

- 42 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen arvioitava saman oikeudellisen tilanteen ja saman tosiseikaston olemassaoloa ottamalla huomioon kaikki sen käsiteltäväksi saatetun asian kannalta merkitykselliset seikat eri vastaajia vastaan esitettyjen vaatimusten osalta.
- 43 On kuitenkin niin, että asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohdassa vahvistettua sääntöä ei voida tulkita siten, että siinä annettaisiin kantajalle mahdollisuus nostaa kanne useampia vastaajia vastaan vain, jotta toimivaltaa ei olisi sellaisen valtion tuomioistuimilla, jossa jollakin näistä vastaajista on kotipaikka, ja siten kiertää tähän säännökseen sisältyvää toimivaltasääntöä luomalla tai säilyttämällä keinotekoisesti mainitun säännöksen soveltamista koskevat edellytykset (ks. vastaavasti tuomio 21.5.2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, 27–29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 44 Kuten oikeuskäytännössä on jo katsottu, se mahdollisuus, että kantaja olisi nostanut kanteen useampia vastaajia vastaan vain, jotta toimivaltaa ei olisi sellaisen valtion tuomioistuimilla, jossa jollakin näistä vastaajista on kotipaikka, on kuitenkin poissuljettu, jos kutakin vastaajaa vastaan nostettujen kanteiden välillä on niiden nostamisen yhteydessä läheinen liittymä, eli jos niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on toivottavaa, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin (ks. vastaavasti tuomio 11.10.2007, Freeport, C-98/06, EU:C:2007:595, 52–54 kohta).
- 45 Asiaa käsittelevän tuomioistuimen on näin ollen varmistuttava siitä, että vain sellaista kansavastaajaa, jonka kotipaikka on asiaa käsittelevän tuomioistuimen toimivallan perusteena, vastaan esitettyjen kannevaatimusten tarkoituksena ei ole täyttää keinotekoisesti asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohdan soveltamista koskevia edellytyksiä.
- 46 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että useita vastaajia, joiden kotipaikat ovat eri jäsenvaltioissa, vastaan voidaan nostaa kanne paikkakunnan, jossa yhdellä vastaajista on kotipaikka, tuomioistuimessa, jossa EU-tavaramerkin haltija on esittänyt tavaramerkin loukkauskanteen yhteydessä vaatimuksia kaikkia näitä vastaajia vastaan, kun kunkin niistä väitetään loukanneen aineellisesti samalla tavalla tätä tavaramerkkiä ja kun näitä vastaajia sitoo yksinmyyntisopimus.

Oikeudenkäyntikulut

- 47 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 8 artiklan 1 alakohtaa

on tulkittava siten, että

useita vastaajia, joiden kotipaikat ovat eri jäsenvaltioissa, vastaan voidaan nostaa kanne paikkakunnan, jossa yhdellä vastaajista on kotipaikka, tuomioistuimessa, jossa EU-tavaramerkin haltija on esittänyt tavaramerkin loukkauksen yhteydessä vaatimuksia kaikkia näitä vastaajia vastaan, kun kunkin niistä väitetään loukanneen aineellisesti samalla tavalla tätä tavaramerkkiä ja kun näitä vastaajia sitoo yksinmyyntisopimus.

Allekirjoitukset